

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת פקודי תשפ"ד לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף תכ"ו

ארבעים שנה. ולא יוכל להשיב על זה בחלוק לבן שאין בו אימרא, דלשון בכהונה גדולה, משמע בשמונה בגדים ככהן גדול. ויש לומר דשבעת ימי המלואים דוקא איבעיא להו, שעדיין לא נתקדשו בגדי כהונה, כדכתיב (שם כט-כא) והזית על אהרן ועל בגדיו וגו'. וה"ר יעקב מאורליינ"ש פירש, דאפילו נתקדשו, מכל מקום כל שבעת ימי המלואים שהיה משה מעמיד המשכן ומפרקו היה נחשב כמו במה, ואין בגדי כהונה בבמה (זבחים קיט:) ע"כ. ואם כן בשבעת ימי המלואים שהקריב משה הקרבנות במשכן, לא היה על המזבח רק שם במה, ולא היה עדיין על מקומו בפתח אהל מועד. ורק ביום השמיני כאשר הוקם המשכן על מכונו, ונסדר המשכן עם כל כליו כראוי, אז נתעלה המזבח מבמה למזבח. ועל כן אמר משה לאהרן 'קרב אל המזבח', כי העבודה שאני עשיתי בשבעת ימי המלואים היו על במה, ועכשיו לראשונה אתה נכנס להקריב על המזבח.

*

והנה בשבעת ימי המלואים הקריבו בכל יום, עולה חטאת ושלמים. ואמר הכתוב (כט-כו) ולקחת את החזה מאיל המלואים אשר לאהרן וגו', והיה לך למנה.

ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד (שמות מ-ב). הנה בתורת כהנים (מילואים שמיני) מבואר, כי שבעת ימי המלואים היה שבעה ימים קודם ראש חודש, שהתחילו בכ"ג אדר, והיה מפרק בכל יום המשכן ומקימו, ובראש חודש ניסן כלו הקמותיו, ואז סידר משה לראשונה כל כלי המשכן על מכונם, הארון והשלחן וכו', ואת מזבח העולה שם פתח משכן אהל מועד (מ-כט). ומסר העבודה לאהרן ובניו הכהנים. ואמר הכתוב, ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וגו' (ויקרא ט-ז). ולכאורה די באמרו, קרב ועשה את חטאתך וגו', ואנו ידעינן דהקרבת הקרבנות היא על המזבח, ולמה האריך לומר לו קרב 'אל המזבח'.

ונראה דאיתא בגמרא (עבודה זרה לד.) במה שמש משה שבעת ימי המלואים, בחלוק לבן. וברש"י לא נשתמש בבגדי כהונה, דכתיב (שמות כה-ב) ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך, והוא היה זר אצלן, ועל פי הדבור שימש, ולא הוזכרו בגדים ע"כ. ובתוספות הקשו למאן דאמר (זבחים קא:) משה רבינו ע"ה כהן גדול היה ונשתמש בכהונה גדולה ארבעים שנה, ולפי זה היה צריך לשאול במה שמש כל

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבח והודי' להשי"ת, הננו מגישים מעומקא דליבא, ברכת מזל טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת הנינה למזל טוב

בת לנכדו הרב חיים מאיר שליט"א בן הרה"ג רבי יואל משה מרדכי שליט"א

יהא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

שתייתי, וכי אפשר להתקיים ארבעים יום וארבעים לילה בלא אכילה ושתייה, אלא עלית לקרתא הלך בנימוסה. כיוצא בו מצינו במלאכים שבאו אצל אברהם כתיב בהם (בראשית יח-ה) ויאכלו, דעלית לקרתא הלך בנימוסה ע"ש. והיא תמוזה, דאיך יתורץ במה שאמר עלית לקרתא וכו' מה שהקשה וכי אפשר להתקיים וכו', דאף אם ראוי לילך בהנימוס של מקום שנכנס בו, מכל מקום הרי הוא מהנמנע, ויתרוץ זה לא יתכן רק אם היה מקשה למה עשה זאת שלא אכל, אבל כיון דהקושיא הוא האיך אפשר, תירוץ זה לא יתכן.

ופירש הגאון בעל שבות יעקב בספרו עיון יעקב (סוטה יד, וכ"ב בשו"ת שבות יעקב סימן צא), דודאי לא קשה על

משה האיך התקיים ארבעים יום ולילה בלא אכילה ושתייה, דשאני משה דמלאך ה' הוא גופו כולו רוחני, ואין צריך לאכילה ושתייה, אלא דאם כן קשה למה אכל ושתה בשאר ימים כיון דאין צורך לו, דמדאמר ארבעים יום וגו' מכלל בשאר הימים אכל ושתה. על זה משני שפיר אלא עלית לקרתא וכו', פירוש דלכך אכל ושתה בעת שהיה על פני האדמה, וכן אתה מוצא במלאכים עכ"ד ודפח"ח. (והובא בישמח משה פ' בראשית על הפסוק ויצו ה' אלקים על האדם וגו' ע"ש).

ובזרע קודש (פ' ואתחנן) כתב בשם רבינו הבעל שם טוב זי"ע, שלא מצינו בתורה שאכל משה, רק כתיב (שמות ב-ב) קראן לו ויאכל, אבל לא כתיב שאכל. והגם שבודאי אכל, כי כתיב בארבעים יום שהיה בהר ולחם לא אכל וגו' (שמות לד-כח), מוכח דבשאר ימים אכל. רק מחמת שאכילתו היה בגודל הזדככות מאד עד שלא יוצדק לקרותו בשם אכילה גשמיות, ולכן בזכותו ירד המן (תענית ט). שהיה הזדככות גדול, לחם שמלאכי השרת אוכלין אותו (יומא עה:) ע"כ.

והנה מצות אכילת קדשים צריכה שתהיה אכילה ראויה, ואין לאכלו שלא כדרך אכילה. ולא עוד, אלא שמצותו לאכול כדרך שהמלכים אוכלים, ואין נאכלות אלא צלי ובחרדל, דכתיב (במדבר יח-ה) לך נתתים למשחה, לגדולה ע"כ. ואכילת מלאכים שאין צריכין לאכילה, זהו ביעור ושריפת המאכל, ואין עלה שם אכילה. ולכן משה רבינו איש האלקים שנתעלה למלאך כיון שהוא טרוד בשכינה תמיד, על כן לא היה אוכל אכילת קדשים. ומכל מקום כיון שמשה כהן גדול היה, הוא חולק בקדשים, שמגיע לו מנה

והיינו שמשה קיבל החוזה מהשלמים לחלקו. ושוב אמר הכתוב (כט-לב) ואכל אהרן ובניו את בשר האיל וגו' פתח אהל מועד. והיינו כי שלמי ציבור הם קדשי קדשים ונאכלים לפני מן הקלעים (זבחים נד:). ולכאורה גם החוזה שקיבל משה מהשלמים צריכין לאכול במקום ההוא, ולמה אמר הכתוב ואכלו אהרן ובניו פתח אהל מועד, הלא גם משה יש לו לאכול חלקו שם, והוי ליה לומר, ואכלו את בשר האיל פתח אהל מועד, לכלול בזה גם משה. ובמשך חכמה (פ' צו ח-א) כתב שהחוזה שהיה למנה למשה היה נאכל אף שלא בפתח אהל מועד ע"ש. ויש להבין איך יתכן שיהא קרבן חלוק לשתיים, חלק דינו כקדשי קדשים, וחלק דינו כקדשים קלים.

ונראה דהנה בגמרא (זבחים קא:) אמר רב משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים היה, שנאמר (ויקרא ח-כט) מאיל המלואים למשה היה למנה [לשון חלוקה בכהנים]. מיתבי והלא פינחס היה עמהן (ולמה שרפו השעיר בשביל אנינות אהרן ובניו על מיתת נדב ואביהוא, הלא פינחס היה יכול לאכול), ואם איתא, לימא והלא משה רבינו היה עמהן. ומשני דילמא שאני משה דטריד בשכינה [ולא היה עסוק באכילת קדשים, שהדבור טורדו להיות תמיד בהר מבוקר ועד ערב], דאמר מר משה בהשכמה עלה [להר] ובהשכמה ירד [בימי מתן תורה כשהיה עולה ויורד לקדש את העם ולהשיב את דברי העם אל ה', אלמא טרוד היה] ע"כ. והכוונה היא, כי לא רק במתן תורה עלה משה לשמים, אלא מבואר ברש"י (תענית כא: ד"ה אל) דלא נסתלקה שכינה מהר סיני עד לוחות האחרונות שניתנו ביום הכיפורים, וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר, ומשם ניתנו כל המצות בקולי קולות ולפידים ביום קבלת עשרת הדברות, עד אחד בניסן שהוקם המשכן, ונסעה חוזה שכינה מן ההר וישבה לה על הכפורת, ושם באהל מועד נשנית התורה כללותיה ופרטותיה ע"כ. ואם כן היה משה טרוד בשכינה גם אחר מתן תורה, ולא היה פנוי לאכילת קדשים. אך אכתי צריך ביאור, דכיון דרק בהשכמה דיבר ה' אליו, אם כן אחר זה במשך היום היה פנוי כבר לאכול בקדשים. ועוד גם זאת, כי בודאי לא היה משה מתענה כל ימיו, והיה לו זמן לאכול, ויוכל לאכול אז מקדשי שמים, ולמה שרפו הקרבן.

ונראה דאיתא במדרש (ב"ר מח-יד) על הפסוק שאמר משה (דברים ט-ט) ארבעים יום לחם לא אכלתי ומים לא

פרשו, מכאן אתה למד גובהן של לויים עשר אמות ע"כ. ולעומת זה אהרן הכהן היה קומתו קצר, דכתיב בהעלותך את הנרות (במדבר ח-ב), וברש"י מעלה היתה לפני המנורה, שעליה הכהן עומד ומטיב ע"כ. והמנורה היתה שמונה עשרה טפחים גובהה (מנחות כח:), והוצרך אהרן לעלות במעלה שיוכל להטיב הנרות. ואם כן בגדי כהונה של אהרן אין הם למדתו של משה. אך יתכן דכמו שמצינו בשמן המשחה שמשחו להכהנים, כשהיה יורד השמן עליו, אם היה קצור היה מאריך (ילקוט תהלים תשט), וכמו כן הבגדי כהונה שנמשחו בשבעת ימי המילואים, כדכתיב (שמות כט-כא) ולקחת וכו' משמן המשחה והזית על אהרן ועל בגדיו וגו', היה גם בהבגדים הללו מעלה זו שנתארכו לפי הצורך לכל כהן גדול שלבש אותם.

*

ונראה בטעם שלא שימש משה רבינו בפועל במשכן ה', דאיתא בגמרא (מגילה ג.) והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומשפחה (אסתר ט-כח), להביא משפחות כהונה ולויה שמבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה וכו'. מכאן סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה, קל וחומר מעבודה, ומה עבודה שהיא חמורה מבטלין, תלמוד תורה לא כל שכן. ופריך ועבודה חמורה מתלמוד תורה, והכתיב (יהושע ה-ג) ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו וגו', אמר לו, אמש [כשהעריב היום היה לכם להקריב תמיד הערב] ביטלתם תמיד של בין הערבים [נשתהיתם במארב העיר חנם, שאין זמן מלחמה בלילה], ועכשיו [שהוא לילה היה לכם לעסוק בתורה שהרי אינכם נלחמים בלילה] ביטלתם תלמוד תורה. אמר לו על איזה מהן באת. אמר לו עתה באתי [על של עכשיו]. מיד וילן יהושע בלילה ההוא בתוך העמק, אמר רבי יוחנן מלמד שלן בעומקה של הלכה. ואמר רב שמואל בר אבון גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמידין, שנאמר עתה באתי. ומשני לא קשיא הא דרבים [דהתם כל ישראל הוון] והא דיחיד ע"כ. ומבואר מזה דהגם דעבודה חשובה יותר מתורה, אבל תורה דרבים חשובה יותר מעבודה.

ומעתה משה רבינו שתורתו היתה תורה דרבים של כל ישראל, וכמו שנאמר (שמות יח-ג) ויעמוד העם על

מקרבנותיו, אבל אין הוא אוכלם אלא יש לו ליתן אותם לזכרי כהונה לאכלם. ולכן בשבעת ימי המילואים, נאמר רק ולקחת את החוזה והיה לך 'למנה', שמקבל החוזה עבור חלקו בהקרבת, ולא נאמר אצלו אכילה, כי משה רבינו לא אוכל קדשים. ורק בשאר חלקי הקרבן שניתנו לאהרן, נאמר ואכל 'אהרן ובניו' את בשר האיל פתח אהל מועד, ובזה נכלל גם המנה שניתנה למשה לחלקו, ונתן אותה לאהרן או לבניו, אשר הם יאכלוה במקום קודש.

*

והנה יש להעיר, למאן דאמר דמשה כהן גדול היה, לממה לא מצינו שמשח עשה בהמשכן עבודת הקרבנות אפילו פעם אחת, הלא משה אוהב מצות היה, ונתאוה ליכנס לארץ ישראל, שיתקיימו מצותיה על ידו (סוטה יד.). ואמרו (יומא ט.) דבמקדש שני שמשו בו יותר משלש מאות כהנים ע"ש, אם כי ידעו שלא יוציאו שנתן, עם כל זה מסרו נפשם על העבודה ליכנס לפני ולפנים, ולמה לא מצינו במשה שימש בפועל בכהונה גדולה. ובפשוטו הכוונה כי לא רצה לפגוע בכבודו של אחיו הגדול, וליכנס לתחומו לשמש בכהונה גדולה. שהרי מצינו שלא רצה להיות הגואל ישראל ממצרים, ואמר שלח נא ביד תשלח (שמות ד-ג), ביד מי שאתה רגיל לשלוח והוא אהרן (רש"י סם). ולא עוד, שהרי לא מצינו שעשו בגדי כהונה גדולה למשה רק לאהרן, ואם כן כשירצה לעשות העבודה יצטרך לבקש מאהרן שיתן לו הבגדי כהונה, וכדי שלא יהא חלישות הדעת לאהרן, לא שימש משה כל ימיו בעבודה.

ואולי מזה עצמו, שצוה ה' בהקמת המשכן, ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת (שם כח-ב), וכיון שגם משה היה כהן גדול, לממה לא נצטוו לעשות בגדים גם למשה, מזה הבין משה שניתנה לו כהונה גדולה רק לתואר של גדולה, אבל לא שיעבוד העבודה בפועל, ולכן לא שימש משה רבינו בכהונה כל ימיו.

ובאמת יש לדון אם בגדי כהונה של אהרן היו ראויים למשה, דהא דרשינן (יומא כג.) ולבש הכהן מדו בד (ויקרא ו-א), מהו מדו, כמדתו, לא ארוכים ביותר ולא קצרים ביותר ע"ש. וגובהו של משה עשר אמות, כדאיתא בגמרא (שבת צב.) עשר אמות אורך הקרש (שמות כו-טז), וכתיב ויפרוש את האהל על המשכן (שמות מ-ט), ואמר רב משה רבינו

משה מן הבוקר עד הערב וגו', והודעתני את חוקי האלקים ואת תורותיו, על כן במשה רבינו עדיפא תורה מעבודה, ולא ביטל מתורתו לשמש בעבודת בית ה'. לא כן אהרן שתורתו תורת יחיד, לדידיה עבודה עדיפא, ועל כן השאיר משה עבודת הכהונה לאהרן.

בכחו ובאפשרו בטבעו, והשאר משמים יסייעוהו. וכבר אמרו (שבת קד.) הבא לטהר מסייעין לו, ותחלה צריך האדם לבוא לטהר ואחר כך מסייעין אותו. וזהו כי תצא למלחמה על אויביך, דהיינו מלחמת יצר הרע, או ונתנו ה' אלקיך בידך, כי הבא לטהר מסייעין לו מן השמים ע"כ.

*

והנה צוה ה' למשה להקים את המשכן, וברש"י (ט-לג) שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר (מ-יז) הוקם המשכן, הוקם מאליו ע"כ. וצריך ביאור מהו הכוונה בזה, עסוק בידך נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו.

והנה עשיית המשכן להשראת השכינה, היא דוגמא וסמל לבני אדם, איך יש לעשות את עצמו משכן, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה-ח), בתוך כל אחד ואחד מישראל. והקמת המשכן אי אפשר בכח האדם עצמו, כי יצרו מתגבר עליו בכל יום, אבל כאשר האדם עושה מה שבידו, אז הקב"ה עוזרו שיוכל להעשות משכן לה'. ועל כן הראה ה' זאת למשה בהקמת המשכן, שאי אפשר לאדם להקימו, אבל כאשר תעסוק בידך, לעשות כל מה שבחך לעשות, אז יבוא סיוע מן השמים והוא נזקף וקם מאליו. וכאשר תצא למלחמה על אויביך, אז ונתנו ה' אלקיך בידך.

ונראה דהנה ה' אמר למשה, והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר (שמות כו-ל). ויש להבין כי בשלמא עשיית כלי המשכן היתה צריכה חכמה ואומנות רב איך לעשותם, ונתקשה משה במעשה המנורה עד שהראה לו הקב"ה באצבע (מנחות כט.). אבל כאשר הכל נגמר בשלימות, ויש רק להקים המשכן, למה הוצרך להראותו הקמתו. ובירושלמי (שבת יב-ג) פריך עוד, וכי יש משפט לעצים ע"ש.

וכמו כן מצינו במשה רבינו כאשר עלה לשמים לקבל התורה, שלמד כל התורה כולה בארבעים יום, ואיתא במדרש תנחומא (תשא טו) ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו (לא-יח), אמר רבי אבהו כל ארבעים יום שעשה משה מלמעלן היה לומד תורה ושוכח, לסוף אמר ליה, רבונו של עולם, הרי באו ארבעים יום ואיני יודע דבר. מה עשה הקב"ה, משהשלים ארבעים יום נתן לו את התורה במתנה, שנאמר ויתן אל משה ככלתו ע"כ. הרי לנו שלא נתן לו ה' מתחלה התורה במתנה, אלא אחר שנתייגע עליה ארבעים יום, לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי (דברים ט-ט), שמסר מתחלה כל כחו ללמדה, ואז כאשר לא עולה בידו להשיגה, ניתנה לו התורה במתנה. ועל דרך זה הראה ה' למשה את הקמת המשכן, שמשה יעסוק בהקמתו בידו כפי יכולתו, ואז יהא סיוע מן השמים שנוקף וקם מאליו. וזהו שאמר לו והקמות את המשכן, כמשפטו אשר הראית בהר, כמו שבמשפט התורה הראה לו ה' בהר סיני, שאחר שיגע עליו נמסר לו ככלה, כן יהא בהקמת המשכן, עסוק בידך והוא קם מאליו.

ונראה דהנה בתורת משה (פ' תצא) פירש הכתוב, כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך (דברים כא-ג), דהנה אמרו חז"ל (קידושין ל:) אלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו. והנה יחשוב אדם כי לא יצא למלחמה עם היצר הרע ולכבוש יצרו אשר צריך כח וגבורה, כדאמרו (אבות ד-א) איזהו גבור הכובש את יצרו, לא יעשה שום התפעלות לזה, רק יבטח בה' כי יעזרהו וילחם מלחמתו הגדולה הללו. אבל האמת לא כן הוא, כי מי שחושב כן, לעולם לא יהיה שונאו נכנע תחתיו. רק שצריך האדם ללחום תמיד ולכבוש יצרו

הגליון הזה נתנדב על ידי

הרה"ג ר' בנימין פאפלאנאש שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו באדרוס בנו למול טוב	הרה"ג ר' בנימין ברייער שליט"א דומ"ץ בית מדרשו תפארת יהושע מאנסי לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב	הרה"ג ר' בנימין ברייער שליט"א דומ"ץ בית מדרשו ורון יודא כ"פ לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב
--	--	--

אפשר לשמוע דרשת ז' אדר מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א 7-718.400.7710

מוה"ר ר' יוסף באדאנסקי הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב	מוה"ר ר' יעקב יודא דייטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' ישראל ברא"י פאללאק הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' אפרים שמואל הערשקא הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת בנו למול טוב
---	--	---	---